Visuomenės, Ku[illegible] Politikos Laikraštis
"L[illegible]SVĖ"
Eina du sykiu są[illegible] Utarninke ir Pėtnyčioj
Leidžia "[illegible]S BENDROVĖ"
PRENU[illegible]A METAMS:
Amerikoje......................$2.00
Kanadoje ir užru[illegible]e......................3.00
[illegible] METŲ:
Kanadoje ir užrubežiuose......................$1.50
Amerikoje......................1.00
Apgarsinimų kainos ant užklausimo.
"LAISVĖ"
242 W. Broadway So. Boston, Mass.

"Tevyne" 307 W 30th st

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY
"LAISVE"
Published by
"LAISVĖ" PUBLISHING CO.
Every Tuesday and Friday at Boston, Mass.
YEARLY SUBSCRIBTION RATE:
In the United States......................$2.00
To Foreign Countries......................3.00
Advertising rates on application.
All communications should be addressed to:
"LAISVĖ"
242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

No. 55. Telefonas: So. Boston 21013. BOSTON, MASS., 9 LIEPOS (JULY), 1912 m. Telefonas: So. Boston 21013. II Metai

"Entered as second-class matter November 13, 1911, at post office at the Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879."

AMERIKOJ

Pasisavino Roosevelto partijos vardą.

Kaip tik republikonai išgirdo, kad Rooseveltas norįs pavadinti savo partiją progresyviška, tuojaus išėmė Pennsylvanijos valstijoj čarterį ant vardo "progresyviškos partijos". Tokiu būdu užbėgo Rooseveltui už akių. Dabar, nabagas, gaus rinkties savo partijai kitokį vardą. Bet, mažu, tuomet kita valstija užbėgs už akių.

Studentas neregys.

Šiemet Bliumingtono (Indianapolyj) universitetą baigė 230 studentų. Tarpe jų vienas neregys. Visą mokymosi laiką jisai neikiek neatsiliko nuo savo draugų. Lekcijas užrašinėdavo ant tam tikros popieros. Vietoj literų jisai darydavo pradurymus specijališka spilka. Negalėjęs mokyties vien matematikos. Užtad geriausia mokinosi filosofijoje ir muzikoje.

Nieko nepešė.

Sufragystės buvo atvykę demokratų konvencijon Baltimorėn, bet nieko nepešė. Sako: "męs dar "prezidento" neturime, o jums čia reikia lygybės". Taip ir niekuo pasibaigė.

Piknikierių nelaimės.

Corning, N. Y., liepos 5 d.—Keturesdešimts dvi ypatos likosi užmušta ir apie 50 sužeista ant Lackawanna gelžkelio. Ekspresas su piknikieriais užlėkė ant ekspreso, kuris stovėjo ant stacijos. Kaltinamas inžinierius, kuris nežiūrėjo signalų. Jisai teisinasi, jog nieko nematęs per miglas.

Latrobe, Pa.—Antroji piknikierių nelaimė atsitiko Latrobe. Čia daugiausia užmušta vaikų. Priežastis nelaimės—tavorinis traukinys susidaužė su ekspresu, kuriame buvo vežama vaikai pažaisti ant gryno oro. Katastrofa atsitiko todėl, kad tavorinio traukinio vedėjas nesuprato signalų.

Pirmas laiškas oro pačta.

New York, liepos 6 d.—Atėjo pirmasai laiškas pasiųstas oro pačta. Jį gavo vieno laikraščio redakcija. Laiškas buvo pasiųstas iš vieno miestelio New Jersey valstijos.

Billius.

Washington, liepos 6 d.—Kongresmanas iš Nebraskos Norris įnešė billių, kad patįs žmonės nominuotų kandidatus į prezidentą.

Vėtra suardė gelžkelį.

Lima, Peru, Pietinė Amerika, liepos 6 d.—Baisus ciklonas išardė gelžkelį tarpe Tacua ir Arica. Daugelis žmonių žuvo ir padaryta daug nuostolių.

—Į Washingtoną praneša, kad Chili taip daug sniego prisnigo, kad geležinkelis per Andus liovėsi vaikščiojęs. Dar niekuomet tokios žiemos nebuvo. Pačta vaikščioja jūrėmis per Mogeliano pertaką.

Nuo Red.—Chili republikoj, Pietinėj Amerikoj dabar esanti žiema.

Kiek iškasta rūdos.

Albany, 7 liepos.—Pereitais metais New Yorko valstijoj iškasta rūdos 1,258,000 tonų vertės ant 3 suvirš milijonų.

Iš priežasties nelaimių ant geležinkelio.

Washington, 7 liep.—Atstovas Adamson ragino kongresą įkūnyti Martino billių, kad geležinkelių darbininkai dirbtų tik 8 valandas. Tuomet neatsitiks taip daug nelaimių, kaip dabar atsitinka.

Mexikos sukilėliai sumušti.

Mexikos sukilėliams visiškai pradeda nesisekti. Iš Juareso praneša, kad visą dieną sukilėlių kariumenė traukė iš Bačima prie Mexikos rubežių. Ties Bačima jie pralaimėjo mūšį. Orosco apleido Chihuahma ir traukia į kitą valstiją.

Chicagos presmanų streikas.

Chicago, 6 liepos.—Streikas nesibaigia. Presmanų unijos prezidentas Berry sako, kad jeigu streikas būtų pralaimėtas, tuomet kapitalistiški laikraščiai nesidrovėtų leisti didžiausius melus ant darbininkų organizacijų. Berry sako, kad ligi streiko Hearsto dienraščiai išsiplatindavo 480,000 ekzempliorių, o dabar teišeina vos 35 tūkstančiai.

Tai ką reiškia publikos ir unijų parėmimas.

Standard Oil Company.

Valdžia neva išardė Standard Oil Company. Bet faktiškai ji tebegyvuoja. Galima sakyti, kad jai daug geriau sekasi, kadangi jos akcijos žymiai pakilo. Prieš 6 mėnesius už akciją mokėta $260, o dabar mokama $477 ir jų čienia dar vis kįlą.

Standard Oil Co. ketina pakelti savo pamatinį kapitalą nuo 15 milijonų iki 50 milijonų dolerių. Taigi kompanija veikiausia supirks visas kitas naftos kasyklas.

Iš šito matyti, ko verta šita veidmaininga valdžios su trustais kova.

Sujudimai Panamoje.

Panama, 7 liepos.—Pranešama, jog vietinė policija sužeidė 11 Amerikos piliečių: jų tarpe buvo 8 kareiviai, 2 jūrininkai ir vienas civiliškas žmogus.

Jau žmonės miršta nuo karščių.

Chicago, 6 liepos.—Vakarykštės dienos karščiai nuvarė į kapus 9 ypatas. Apie 50 žmonių susirgo. Temperatūra siekė 93 laipsnių. Sakoma, kad panašus karščiai bus per visą liepos mėnesį. Daugiausia nukenčia nuo kaitros West Side gyventojai. Du žmonės iš priežasties kaitros jau nusišovė.

$50,000 už bučkį.

New York, 6 liepos.—Darata von Huler apskundė tūlą d-rą S. Mason už pabučiavimą. Ji nuėjo pas daktarą ofisan ir užmigo, jo belaukdama. Pabudo tik tuomet, kuomet jisai ją pabučiavo.

Nabagas daktaras gavo užsimokėti $50,000.

UŽSIENYJ

Francūzijos jūreivių streikas.

Streikas vis platinasi. Jisai apėmė veik visus Francūzijos portus. Marseille'ėj sustreikavo net kompanijų aficieriai ir šiaip jau valdininkai. Iš tos priežasties turi būti pertraukta susinešimas pačta. Betgi valdžia nenori nusileisti ir liepė važinėti pačtą mažais kariškais laiveliais. Streiko išsiplatinimas pietinėje Francūzijoje atsilieps ypatingai ant prekybos su Algerija ir Corsica. Ypač tai atsiliep̨s ant prekybos sodnų vaisiais.

Barikados.

Havre, 6 liepos. — Vakar buvo susirėmimas tarp streikuojančių jūreivių ir policijos. Buvo net pastatytos barikados ir tai priminė revoliucijos laikus. Streikieriai ir publika, kuri jiems simpatizavo, vertė karus ir vežimus, nešė rakandus ir darė barikadas. Slapstydamiesi už barikadų, striekieriai ilgai galėjo laikyties prieš policiją. Streikieriams padėjo vaikai ir moteris.

Judėjimai ir susirėmimas su policija buvo ir Bordeau (Bordo), kuomet iš Pietinės Amerikos atplaukė laivas "Magellan".

Teisingesnė rinkimų tvarka Anglijoje.

Parlamentan įneštas billius, kuriuo norima įvesti teisingesnius rinkimus. Visas kliutis, kurios ligišiol buvo daromos, manoma panaikinti. Kiekvienas suaugęs vyras, sulaukęs 21 metų, galės balsuoti, jeigu jis toj pačioj vietoj pragyveno bent 6 mėnesius. Tokiuo būdu rinkėjų skaičius pakils nuo 8 milijonų žmonių iki 12 milijonų. Nuo to galės laimėti vien darbininkiška partija.

Perkūnas užmušė 5 kareivius.

Helsingfors, Finlendija, 6 d.—Vilmanstrando kariškoje stovykloje perkūnija nutrenkė 5 kareivius, daugelį apdraskė ir dar daugiau lengvai sužeidė.

Karės dievaičiui aukos.

Rymas, liepos 5 d.—Mūšyje ties Sidi-Sidi italams pavyko paimti nelaisvėn arabuką, kuris turėjo vos dešimtį metų. Arabukas nesiliovė šaudęs į italus, pakol nebuvo sužeistas. Tuomet jį nutvėrė italas-kareivis ir paėmė nelaisvėn. Arabukas pasakęs, kad jo tėvas ir motina žuvo kovoje ir jisai taip kovojęs už savo šalį.

Tai kiek šeimynų išardo ta niekam nereikalinga karė.

Kaimiečiai užpuolė grafą.

Milanas. Kuomet Turino grafas važiavo per vieną sodžių, jo automobilius užkabino sodiečio bričką ir ją parvertė. Sodiečiai atėjo savo draugui pagelbon ir atakavo karaliaus giminietį.

Jeigu ponas grafas išėjo iš kovos sveikas, jisai gali pasidėkavoti žandarams, kurie jį išgelbėjo.

Žuvo 14 mainierių.

Essen, Vokietija, liepos 4 d.—Iš priežasties gazo eksplioziįos Osterfeldo kasyklose ties Oberhausenu žuvo 14 mainierių.

Išgelbėjo karės laivą.

Madrid, liepos 5 d.—Neseniai nuleistas vandenin kariškas laivas "Espana" vos nenuskendo. Iš priežasties neatsargumo matrosų, vanduo pradėjo veržties per luftus. Betgi suspėta su pagelba.

Daug matrosų areštuota.

Šovė į Anglijos gubernatorių.

Honkong, Chinija, liepos 6 d.—Tulas chinietis šovė į Anglijos gubernatorių ant Honkongo salos. Vienok pasikėsinimas nepavyko. Suimtasis chinietis paaiškino, jog ypatiškai nieko neturįs prieš gubernatorių, bet neapkenčiąs anglų tautos, kuri kišasi į Chinijos reikalus.

Žuvo aviatorius.

Bucharestas, liepos 5 d.—Ruminijos armijos leitenantas Caranda pakilęs virš aerodromo 300 pėdų, visu smarkumu puolė ant žemės. Lakūnas užmuštas.

Danijos turtai.

Kopenhagen, liepos 6 d.—Statistikos biuras paduoda, kad pelnas 1911 metais siekė 1 milijardo 200 miljonų kronų. Ant kožno gyventojo išpuola 450 kronų. Betgi niekados dar Danijos pavienis darbininkas tiek neturėdavo.

Taigi pasidalinus turtais, žmonių gerovė nesusimažintų.

Žuvo iš bado 9 darbininkai.

Miuncheno priemiestyje (Vokietija) rasta 9 lavonai. Pasirodė, kad tai lavonai lenkų darbininkų, kurie mirė iš bado. Jie buvo atvykę iš Lenkijos duonos jieškotų.

Apsaugojimas nuo traukinių susidurimo.

Londonas, 6 liepos.—Tulas inžinierius išrado apsaugojimo būdą prieš traukinių susidurimą. Jisai paleido du traukiniu vienas prieš kitą, kurie ėjo visu smarkumu. Betgi ligi susidurimo nepriėjo, kadangi jie mechaniškai sustabdyta.

Sufragistės agituoja.

Sufragistė C. Chapman Call iš New Yorko ir Aletta Jacobs iš Olandijos važinėjasi po visą pasaulį, platindamos moterų lygybės idėją. Neseniai aplankė salas Sumatrą ir Javą, kur joms pavyko sutverti kelias moterų teisių lygybės draugijas.

Už "apibrozijimą" majestoto.

Berlynas, 16 liepos.—Saargemunde patupdė ant 4 mėnesių kalėjiman tulą Schatz už "apibrozijimą" Prūsų kaizerio Viliaus II. Kaizerio stovylą numetė į kampą.

Norėjo republikos Turkijoje.

Adrianopolyj areštuota keli Turkijos-aficieriai, kuriuos kaltina suokalbyje prieš karališką valdžią. Jie būk norėję įsteigti Turkijoje respubliką.

RUSIJOJ

Provokacija dėl bado.

Krasnojarsko apskričio teisme buvo svarstoma įdomi išsiųstojo čia Feldmano byla. Jis buvo kaltinamas už tai, kad anonimiškais laiškais išreikalavo iš pirklio 1509 rb. Žandarų rotm. Železniakov'as teisme parodė, kad tas pat Feldmanas kartą pasisiulė išduoti jam revoliucijinį burelį iš 22 žmonių. Žandarai padarė daug kratų, bet burelio nesusekė. Tada suėmė patį Feldmaną. Kaltinamasai Feld. paaiškino, kad prapuolęs pirmas tardymo protokolas, labai kompromituojantis žand. rotmistrą. Teismas į šitą visai neatkreipė domos. O. F. prisipažino, kad jisai, visiškai neturėjęs ko valgyti ir ilgą laiką badavęs, tyčiomis sumanė pagalios revoliucijinį burelį ir, norėdamas išgauti pinigų, tokiu būdu pasigavo provokacijos.

F. nuteistas 6 m. katorgos.

Marijavitai.

Po vienai marijavitų vyskupo Kovalskio prakalbų ekzaltuotoji minia, palyginusi Kovalskį su Kristumi, reikalavo jo nukryžiavojimo ir buvo jau bepradedanti prie jo kibti. Policija vienok Kovalskį išgelbėjo. Tai atsitiko pirmiau, dabar gi viena moterėlė—marijavitė pati, vietoj atsisakiusiojo Kovalskio, panorėjo būti nukryžiavota. Ją ir jos dukterį policija nugabeno pamišėlių namuosna.

Senas ir naujas rusų laivynas.

Kaip jau žinoma, Dūma paskyrė 502 milijonu rub. naujam laivynui statyti. Senasis mat žuvo karėj su japonais Cusimos vandenyse. Prie progos rusų laikraščiai paduoda žinelę apie japonų laivus, kurie kada tai rusų buvę. Išviso japonai naudojasi 17 atimtais iš rusų laivais. Laivai, žinoma, perkrikštyti japonų vardais. Taip, laivas "Imperat. Nikol. I" pavadintas "Iki", "Pobieda"—"Suvo", "Adm. Apraskin"—"Okinochima" ir t. t.

Mokytojų kursų uždraudimas.

Keturi jau metai vasaromis prie Peterburgo universiteto buvo taisomi mokytojams kursai. Vedė juos žymųs profesoriai-pedagogai. Tie kursai tai buvo vienintėlė mokykla, kame mokytojai galėjo išgirsti tikrą apie savo darbavimos žodį. Kasmet jie sutraukdavo iš įvairių Rusijos kampų tūkstančius mokytojų. Ir tas kursų lankytojų skaičius kaskart vis augo ir augo. Jau ir šiemet, kuomet apie kursų busimumą visai neabejota buvo, suvažiavo apie 2000 mokytojų, nors patįs kursai da negreit turėjo prasidėti. Atvyko kiti net iš tolimo Jakutsko apskričio. Ir tų taip laukiamų kursų valdžia šiemet neleido. Matyti, apšvietos ministerija mano, kad mokytojams pilnai užtenka seminarijų mokslų, kad išgirsti liuosą apie savo pašaukimą žodį jiems visai nereikalinga, nes juk ir be mokytojų kursų jie galį išpildyti ministerijos užtvirtinta mokymo programą.

LIETUVOJ

Baigė augštuosius mokslus.

Šiais mokslo metais Peterburge augštuosius mokslus pabaigė šie lietuviai: O. Graurogkaitė (dantų gydymo kursus), V. Pauliukonis (elektrotechnikos inst.), Z. Toliušis (juristas), K. Buga (kalbininkas), M. Bliudžius, Bielskus, Čerkeliunas (prigimtininkai). Kame jie apsigyvens ir darbuosis—tikrai nežinia. Dauguma jų žada ir mano apsirinkti vietas Lietuvoje. Lauksime jaunų inteligentų.

Odesos universitetą šiais mokslo metais pabaigė tiktai vienas lietuvis—V. Ruokis, kuris manąs stoti Petro-Razumovo ūkio institutan Maskvoje.

Dorpate šiais mokslo metais augštuosius mokslus pabaigė šie lietuviai: S. Bogaila, Atkočiunas ir J. Tonkunas. Visi gydytojai. St. Bugaila jau apsigyveno Kupiškyje. Kiti ir gi žadą apsigyventi Lietuvoje.

Veiverių mokytojų seminariją šiais metais pabaigė 21 mokinys. Tarpe jų 18 lietuvių; rusų, lenkų ir vokiečių tiktai po vieną.

Šiaulių gimnaziją šiemet baigė 22 jaunikaičiu (klesoj buvo 25 mokiniai): 1 vokietys, 3 lenkai, 4 žydai, 6 rusai ir 8 lietuviai: Baranauskis Stasys, Birutavičius Stasys, Birutavičius Pranys, Gardamavičius Zigmas, Didžiulis Julijonas, Dunda Stasys, Markauskis Mėčius ir Nainis Jonas. Tai bus bene pirmas toks Šiaulių gimnazijoj atsitikimas, kad lietuviai viršytų kitas tautas pavieniai. Atsikartos... šitoks faktas, rodos, negreitai.

"Saulės" namai.

Gegužės 30 d. 8 val. vakare buvo iškilmingas "Saulės" namų pagrindžių šventimas. Toje iškilmėje dalyvavo pats vyskupas, daugybė kunigų, visi "Saulės" mokytojai ir mokiniai, gyvenantieji Kaune, ir daug pašalinių žmonių. Susirinkusiųjų būrys buvo kelis sykius fotografuojamas. Paskui, prižiūrėtojo vedami, kursistai pagiedojo kelias giesmes, kunigas Olšauskas paskaitė tam tikrą tai progai sustatytą raštą, po kuriuo publikos dauguma pasirašė, ir, įdėjęs tą raštą į bonką, užkišo ją ir užmūrijo amžinam tos svarbios ir prakilnios valandos atminimui.

D-ro Basanavičiaus jubilėjus.

Birželio 24 d. atsibuvo iškilmingas apvaikščiojimas d-ro Jono Basanavičiaus 60 metinių sukaktuvių. "Rūtos" salėn buvo suėję daugybė žmonių. Pakilus scenos uždangai—iš kairės pusės buvo didelis, žaliumynais papuoštas jubeliato portretas.

Jubeliatą sveikino daugybė lietuvių draugijų ir redakcijų. Gauta daugelis telegramų.

Nabašninkės "Šviesos" turtas.

Mariampolės "Šviesos" skyriaus likvidacija pasibaigė sekančiu būdu. Už visą skyriaus turtą gauta 105 rub. 72 kap. Išduota: likvidacijos išlaidos—11 rub. 6 kap., sugrąžinta "Šviesos" skolų—84 rub. Gryno pelno lieka—11 rub. 41 kap., kuris sulyg visuotinojo draugijos susirinkimo nutarimo paskirtas "Žiburėliui".

Jaunimas.

Kalvarijos (Suv. gub.) apielinkėje yra daug jaunimo, tik pažiūros ir rūpesniai jo nevienodųs. Vieni rūpinasi apšvietimą skleisti, kiti priešingai — jį slopinti. Mūsų miestelyje yra geras "švedų" būrelis, kurs galėtų daug padėti jaunimui apšvietimo dalykuose, kaip antai: visokių dr-jų dalyvavime, pavyzdin "Blaivybės" ir kitų panašių. Bet mažai tarp tų "švedų" blaivų jaunikaičių. Kur susirinkę, kelia tik triukšmą, patįs geria ir merginas prie gėrimo traukia. Tokiame pokilyje tiek tik ir išgirsi: "Gerk, Mariute! Gerk, Alenute!"—"Ačiū tau, Staseli, Joneli!"—"Sveikas"—"Sveika"... ir tt.

Iš visų Kalvarijos "švedu" vienas tik teskaito: "L. Žin.", o antras—L. Uk."

Nočios parapijonų byla.

Lydoj gegužės 30 d. turėjo būti nagrinėjama byla dėl triukšmo, kurį lenkai kėlė Nočios bažnyčioj per kun. Burbos ir Cijūnaičio lietuviškus pamokslus. Kaltinami buvo Feliksas ir Kostantas Sakavičiai, Jonas Milevičius, Bronislovas Novickis, Kazimiera Okolicka ir kiti sulyg 75 str.

Liūdytojai pas tardytoją parodė, jog per lietuviškus minėtųjų kunigų pamokslus lenkai giedojo lenkiškai ir trukdė klausyti pamokslų.

Byla atidėta, nes kai-kurie kaltinamieji neatvyko.

Sugavo čigonus.

Ukmergė. Netoli Šėtos miestelio krūmuose apsistojo čigonų burys, kuriame, kaip policija sužinojo, slapstėsi svarbųs plėšikai. Čigonų burys buvo vieną vakarą policijos apstotas. Tečiau plėšikams pasisekė išsprukti. Be to čigonai bešaudydami į policiją, nušovė antstoliui Dolbnia arklį, ant kurio jis jojo. Suimti nieko nepasisekė.

Apsieina be ponų.

Viduklėje (Raseinių pav.) yra vartotojų draugijos krautuvė, kurią kunigai su davatkomis ir kai-kuriais dvarininkais visokiais būdais nori sunaikinti. Pereitais met. per valdybos neapsižiūrėjimą pritrūko apie 500—700 rub., tai žmonės pareikalavo iš ponų pasakyti, kur dingo pinigai (valdyboj pereitais metais buvo 2 kunigu, 3 dvarponiai ir 2 valstiečiai). Taigi už tokį "chamų" drąsumą "ponai" atsisakė iš valdybos. Žmonės išrinko iš savo tarpo antrą valdybą ir pradėjo veikti savotiškai. Tik "poneliai" stengiasi boikotuoti krautuvę, atkalbinėdami žmones, būk krautuvė esanti žydiška, nekatalikiška.

(Iš "Liet. Žinių").

SPAUDOS BALSAI

Geri ir netikę unijų vadovai.

"New Yorker Volkszeitung" piktinasi iš Gomperso, American Federation of Labor prezidento. Jisai savo vergiškumu daro gėdą Amerikos unijoms ir stačiai prašosi, kad jį išmestų iš vadovų. Tasai Gompers važiavo ubagauti į republikonų konvenciją, bet nieko nepešė. Tuomet jisai vyko į Baltimorę pas demokratus. Tenais jam šį tą neva pažadėjo, kad paskui tie pažadėjimai supūtų pelėsiuose.

New Yorko vokiečių darbo žmonių laikraštis prilygina Gompersui kitą unijų vadovą Legieną. Tasai vadovas jau keli mėnesiai, kaip vieši Amerikoje. Jisai nesislapsto su savo socijalistiškomis pažiūromis, nors yra labai atsargus unijistas. Savo prakalboje St. Louis Legien pasakė:

"...Kiek tai socijalizmas būtų nuveikęs gero Vokietijoj, jeigu tenais darbininkai turėtų tiek jau politiškų teisių, kaip Amerikoje".

Tuose žodžiuose apsireiškia visas skirtumas tarpe Legieno ir Gomperso.

Lietuviški unijistai, kurie priguli prie American Federation of Labor, turėtų dirbti kiek galėdami, kad tokius vadovus nusiųsti, kur pipirai auga.

Pridurkime dar, kad J. Mitchellį Rooseveltas nori skirties sau į pagelbininkus, kad gauti darbininkų balsų. Tasai Mitchellis dar didesnis vergas, nei Gompers.

Agitacija už laikraštininkų suvažiavimą.

"Vienybė Liet." talpina sieksninį straipsnį, kur agituoja už laikraštininkų suvažiavimą. Nieko naujo jame nėra. Pripažįsta, kad ligišiol nieko nepadaryta. Ateityje gi p. Širvydo bičiuoliai irgi nieko nepadarys. Gyvenimas eina visai kitokiom vėžėm, negu nori tie ponai. Žmonės supranta skriaudą ir skelbia kovą visiems tautiškiems ir tarptautiškiems sukčiams ir akių muilintojams.

Keli barškanti žodžiai ir melas gyvenime, užtylėjimas bjauriausių darbų, tai nuopelnai buržuazinių politikierių.

Paklauskite, kodėl jie nerašo apie Tafto, Roosevelto, Gomperso šunybes? Žmonėms visai kas kita rūpi, negu p.p. Širvydų buiza ir liejimas iš tuščio į nepilną.

Tegyvuoja davatkų procesijos!

"Katalikas" džiaugiasi iš tų davatkinų ir davatkų, kurie keliaklupsčiais drožia iš Šidlavos į Žemaičių Kalviją, iš ten pas Aušros Vartų panelę, paskui vėl pas Čenstakavos Macochus. Tokiose procesijose mato katalikystės kvintessenciją. Kas ne su tomis davatkomis, tasai tegul eina kanceliarijų daužyti.

Tai matote, kokia "Kataliko" katalikystė. Vargšas "Šaltinis", kuris kadaise pasakė, kad mūsų žmonių katalikystė remiasi paviršutiniškomis ceremonijomis! "Šaltinis" tai nupeikė. Bet Šidlavos davatkos gali ramiai miegoti. Už jąs galvą guldo Roosevelto lietuviški samdiniai.

Lietuviai su žydais.

Peterburgo dienraštis "Rieč" talpina telegramą iš Kauno sekančio turinio: "Lietuvių partija nutarė ateinančiais rudens rinkimais eiti išvien su žydais rinkikais, kaip tai buvo daroma ir seniau".

Nors nėra žinios, apie kokią čia partiją kalbama, bet žinia išrodo verta užsitikėjimo. Su miesčionimis žydais prieš ilgaskvernius ir bajorus! Tuo keliu eidami, pravedėme į visas Dūmas gerus žmones.

KOOPERACIJA.

Kooperacijos pamatas—visiems išvien rūpinties savo būvio pagerinimu. Būvį savo galima pagerinti per streikus, per politišką veikimą, per unijas. Prie ginklų už geresnę ateitį reikia priskaityti ir kooperaciją.

Maisto pabrangimas tai toksai dalykas, apie kurį nereikia daug kalbėti. Tai visiems matoma. Greitai apie sveiką mėsą galėsime tik sapne sapnuoti. Tokia kapitalizmo ypatybė, kad pagamintas tavoras ne tiesiai pareina prie pirkėjo. Jisai turi dar pereiti per kelias rankas, ir kožnose rankose turi likties šiek-tiek pelno. Todėl kooperacijos tikslas: aplenkti tuos tarpininkus ir perduoti pagamintą maistą, tavorą tiesiok žmonėms į rankas.

Teisingas svaras, sveika provizija, geri tavorai—tai kooperacijos uždavinys.

Kooperacijoje nėra ponų—ten visi lygus, ten visi turi balsą ir tą savo teisę privalo kiekvienas išnaudoti. Kooperacija tai viena iš mokyklų, kur žmonės darbininkai mokinasi savarankiškumo, įgauna daugiaus patirimo.

Bet kooperacija ne vien tik mokykla, ne vien tik įstaiga, su kurios pagelba naikinama tarpininkai-pirkliai. Ji dar kovos ginklas. Padėkim, Vokietijoj laike streikų kooperacijinės duonkepyklos duoda streikieriams didelę paramą. Taip-pat daroma ir Anglijoj. Nuo streiko gi nei vienas darbininkas neapsaugotas. Kooperacijos dar rūpinasi apšvieta. Anglijos kooperacijos užlaiko savo mokyklas. Kooperacijos visur leidžia savo laikraščius.

Mes žinome, kad šioj gadynėj visiems esąs reikalingas pinigas. Be pinigo nieko, žmogus, nepadarysi. Varguolių pinigai dingsta kapitalistų bankose. Patįs kapitalistai skolina iš bankų varguolių sudėtus pinigus ir daro puikį biznį. Todėl kooperacijos, kaipo piningiausios įstaigos, pradeda kurti savo bankas. Panašios bankos jau yra Anglijoje, pernai įkurta Varšavoje, šiemet įkurta Maskvoje ir kuriama Švedijos sostinėj, Stockholme.

Darbininkai nori apimti visą pasaulį ir todėl darbininkų veikimas tur būti platus. Mes turime įleisti savo mokslo, savo organizacijų šaknis į šią buržuazinę dirvą.

Kooperacijos turi būti bepartyviškos. Josios tokiomis ir yra visur, išimant Belgijos. Tik mažutėj Belgijoj darbininkiška kooperacija tampriai susirišus su socijalistų partija, kurią remia josios politiškame judėjime. Kitose šalyse kooperacija pasidarė didžiausia pajiega. Josios banga pagavo milijonus žmonių. Josios krautuvėse tarnauja dešimtis tūkstančių tarnų-draugų. Jos leidžia savo laikraščius, kuria bankas, kuria mokyklas, skaityklas, lavina žmones, daro savo suvažiavimus, o kas svarbiausia milžiniškai platina kooperacijos ideją.

Kapitalizmo jūroje atsirado puiki ir gan didelė sala, kur tveriama naujas gyvenimas.

Kitame "Laisvės" N-ry mes pakalbėsime kiek kurioje šalyje kooperacija esanti išsiplatinusi.

AR TIK DU VAIKU?

Rodosi Volungevičius, o paskui ir O. Adomaitienė agitavo "Laisvėje" prieš dideles šeimynas. Jiedu rekomendavo tėvams gimdyti tiktai tiek vaikų, kiek jie išsigali padoriai išauklėti ir išmokyti.

Man išrodo, kad panaši agitacija klaidinga savo pamatuose. Žmonėms užteks ir žemės ir duonos, tiktai tegul jie pagerina savo būvį, tegul išmoksta teisingai pasidalinti turtus. Jeigu mes rūpinsimės tiktai sumažinti vaikų skaičių, tai tada nereikės nei kovos, nei nieko. Argi tai nepriešinga darbininkų judėjimo pamatams? Man rodosi, kad priešinga.

Bet panaši agitacija varoma visur, ypač Francūzijoje. Ir pažiūrėkime, kas iš to išeina. Prieš 40 metų Francūzijoje gimė 960 tūkstančių kūdikių. Prieš 10 metų jau gimė ant viso šimto tūkstančių mažiau, o prieš 2 metu dar ant 100 tūkstančių mažiau. Taigi gimimų skaičius Francūzijoje metas į metą mažinasi.

Francūzijos gyventojų skaitlius per paskutinius dešimtmečius stovi ant vietos. Kaip buvo, taip ir tebėra—49 milijonai.

Atskiruose, ypač darbininkų apgyventuose miestuose gimimų sumažėjimas ypač metasi į akis ir todėl prof. Bureau sušunka: mes matome, kaip tauta užsiima saužudyste, mes matome, kad francūzai atsilieka nuo vokiečių ir anglų."

Čia daug teisybės. Paskutiniais laikais Vokietijos ir Anglijos darbininkai parodo daug didesnę spėką, sutvėrė daug galingesnę organizaciją; ne kaip Francūzai. Darbininkai šį-tą iškovojo visur, Francūzijoje ne.

Bet panaši agitacija dar tuo kenksminga, kad ji tvirkina žmones. Padėkime, viename tik Liono mieste nužudoma vaikų motinų isčiuose apie 9—10 tūkstančių. Tuo tarpu tame pačiame mieste sveikais gimsta irgi tiek pat. Vadinasi, pusė vaikų žudoma. Apskaitoma, kad visoje Francūzijoje tokiu būdu nudaigojama apie trečdalį milijono vaikų!

O kas iš to naudos? Ar nuo to pasigerina žmonių būvis.

Žinoma, prievarta ir įstatymais nieko nepadarysi. Amerikoniška valdžia, kuri taip rūpinasi dora, niekš neatsiekia. Agitaciją negimdyti vaikus sulaikys ne valdžių paliepimai ir teismų bausmės, bet sveikas žmonių protas ir darbininkų susipratimas.

Pasakysiu, kad už pinigus, išleistus ant degtinės, rūkymo ir paleistuvystės, galima užlaikyti visus tuos vaikus, kurie taip nemielaširdingai žudomi. O kas būtų, kuomet nusikratytume kapitalizmą. Šita agitacija tik apmuilina žmonėms akis, įšnekėdama jiems, kad galės geriau gyventi, kad turės mažiau vaikų.

Gimdyti vaikų nereikia leisti vien nesveikiems žmonėms. Chiniškas idealas turėti po 12 vaikų irgi neužvydėtinas. Bet agituoti už 1 ar 2 vaiku, tai reškia ne ką kitą, kaip išsigimimą.

Bostonietis.

Augalai neriečias aplink ledo stulpą, taip-pat ir vaikų siela niekuomet nelinksta prie šaltos, neturinčios meilės širdies; ten, kur mokytojas be meilės, viskas apgaulė ir veidmainystė. (S. Kellner).

Amerikos darbininkams

Visi dar męs atsimename Lawrence'o audėjų streiką. Ettor ir Giovannitti likosi pasodinti kalėjiman ir apkaltinti užmušime streikierės-merginos La Pizza. Areštavimas ir laikymas kalėjime tų dviejų darbininkų yra didžiausias teisių laužymas, kurį kuomet nors papildė šios šalies turtuolių klesa. Ona La Pizza buvo užmušta policistu, kuomet Ettor ir Giovannitti buvo labai toli nuo tos vietos. Abudu tuodu vadovu užmušimo momente darė visa, kad tik apsaugojus darbininkus nuo mirties pavojaus.

Nežiūrint to viso, jiedu yra areštuotu, kad susilpninus darbininkų dvasią ir privertus juos nužemintai prašyti malonės.

Kankinami vadovai nėra kaltinami stačioje užmušėjystėje Onos La Pizza. Apkaltinimas neužmeta jiems irgi kurstymo bei padėjimo atlikti žmogžudystę. Apkaltinimas kalba tiktai, kad abudu kaliniu laikė prakalbas, kurios iššaukė smarkų susikirtimą su policija, laike kurio Ona La Pizza buvo užmušta.

Jeigu šita teorija būtų pripažinta teisme ir jeigu virstų priežastimi nuteisimo, tuomet pilietiška liuosybė ir teisės susilauktų šioj šalyj didžiausio smūgio.

Jeigu prakalbos būtų pripažintos priežastimi sumišimų ir policistų šaudymų, tuomet kiekvienas unijistas, vedantis streiką ir išparodantis kapitalistų suktybes gyvu žodžiu, būtų galima apkaltinti kriminališkame prasižengime, jeigu kapitalo samdininkai iššauktų riaušes ir užmuštų kelis žmones.

Rengiamus teisių laužymus Lawrence'o teišmuose reikia suardyti ir demaskuoti. Organizuotas darbas unijose ir politiškoje partijoje privalo tą darbą padaryti.

Tuo tikslu reikia įgyti žmonių užuojautą. Ettorą ir Giovannitti turime paliuosuoti iš kalėjimo.

Socijalistų partija kviečia savo skyrius rengti mitingus ir išreikšti juose savo protestus prieš teismų užpuolimą ant žodžio laisvės ir žmonių valdybos. Iškarto kviečiame visus darbininkus rinkti aukas darbininkų vadovų išgelbėjimui.

Brolišk as pasveikinimas.
Pildantysis Socijalistų
Partijos Komitetas:
Victor L. Berger,
Job Harriman,
William D. Haywood,
Morris Hillquit,
Alexander Irvine,
Kete Richards O'Hare
John Spargo,
John M. Work.

Vienuoliai.

Pranciškonų vienuolių yra užvis daugiausia—16.968 vienuoliai (iš jų 8571 kunigai), Jezuitų yra 16.293, Kapucinų—10.056, Šv. Benedikto—6.457, Cistersų—4.677, Dominikonų—4.476, Trapistų—3.472, Lozoristų—3.000, Šv. Augustino vienuolių—2.343, Maristų—1.800, Minoritų—1.700, Gailestingųjų brolių—1.480, Premonstrantesų—1.250, Karmelitu—910, Šv. Bernabo—410 ir t. t.

Jei būt reikėję rymiečiams mokytis lotynų kalbos, jie būtų neturėję laiko užkariauti pasaulį. (G. Geine).

Tik tas ir neklumpa, kas nežengia pirmyn.

Švara—geriausia grožė.

Nėra laimės.

Nuo gimimo ik šiai dienai
Laimės niekad neregėjau;
Sunkus kelias, didi kalnai,
Kuriais klaidžiodams atėjau.

Žiemą šiaurės šaltas vėjas
Spaudž' ašaras iš akių,
O brangumas piktadėjas
Neduoda rūbų šiltų.

Nuo aušros ik nykstant dienai
Tik dirbtuvėj aš stovėjau,
Kad uždirbt duoną šeimynai,
Sunkiai prakaitą aš liejau.

Ir taip, nieko neregėjęs,
Žengiu greitai prie kapų;
Atsilsėsiu ten nuėjęs
Tarp medelių šlamančių.

Senas Vincas.

Mano būdas.

Vienas verkiu ir juokiuos,
Lyg tas vaikas lopšyje;
Vienas liūdžiu ir džiaugiuos,
Užsidaręs savyje.

Vienas laimę sau tveriu,—
Tam leidimo neprašau!
Vienas nuodus jos geriu...
Vienas skonį jų žinau...

Kitą vengiu gi užgaut,
Pats save ganau—vedu.
Bet kas bando veidan spiaut,
Tam atgal aš spiaunu*) du!

St. Strazdas.

KULTURA IR DARBININKAI.

(Užbaiga)

Ir argi nestebėtina, kad barbarizmo laikuose gentis buvo žmoniškiausia, o civilizacijos laikuose pas tą gentį žmoniškumo jieškoma, tik sugrįžtant į senąją praeitį. Kaip matėme, liaudis pasiliko pilniausioj globoj kunigijos ir liaudyje to žmoniškumo jau nėra, tai kas čia buvo veiksniu, tą žmoniškumą išnaikinančiu? Atsakymą teranda pats skaitytojas šiandieniniame mūsų gyvenime, kada mato esančius kunigijos įtekmėj ir išsiliuosuojančius iš po tos įtekmės. Surad ęs tąjį atsakymą, pripažįs, kad pirmutiniu faktorium viso to blogo, koks yra mūsų tautoje, tai kunigija. Krikščionybė užmušė mūsų tautišką dvasią, ji ir išvystė pas mus kliasinę nelygybę, nes tos nelygybės nebūta, pakol Lietuva buvo liuosa nuo kryžeivių (??Red.)—sykiu liuosa nuo užšienio įtekmės, sutvėrusios ir pas mus iš renkamų vadovų autokratus kunigaikščius. Tuo būdu krikščionybė savo įtekmėmis ir reformavimais netik perkeitė lietuvių psychiką, bet draugijinį gyvenimą iš demokratiškojo pavertė oligarchiškuoju, o sykiu su kliasiniu padalinimu plačiosios liaudies minios tapo paskandintos į skurdo purvus, o viršutiniai sluogsniai ištautinti.

Šiek-tiek išsiliuosavusi iš po kunigijos ir ponijos sunkios letenos, liaudis tą savo skriaudą gilumoje savo sielos jaučia ir lyg instinktyviškai užsidega pagiežos šventa rūstybe. Šiandieninėj savo kliasinėj kovoj ji kartais perdaug užsiliepsnoja rūstybe. Ir ta liaudies rūstybė yra išteisinta, tarus kad ir T. Riboto žodžiais: "Visiškas abejutiškumas negal būt žmoguje iš tobulybės valios; saugokimės to, kuris niekad neįniršta ir nesupranta to, kad ir rūstybės esama doros." Suprantama, kad nereik vadinti dora tos rūstybės, apie kokią Ovidijus sako:

Piktumu lūpos putoja,
Gįslose kraujas pajuodo,
Akys baisiau liepsna liepsnoja,
Negu gorgono ugnis išduoda.

Visame tur būti saikas. Akloji pagieža neveda prie geistinų kovos rezultatų.

Kas galima išteisint liaudies kliasinėj kovoj, to negalima išteisinti inteligentijai, stojančiai viešpataujančios kliasos pusėj. Nes liaudis kovoja už kultūrą, už žmoniškumą, o jos kliasiniai priešai gina barbarizmą ir žvėriškumą. Inteligentija, kuri tos teisybės nesupranta, nėra verta vardo š v i e s u o m e n ė s; jeigu gi supranta, o elgiasi kitaip, negu sąžinė liepia—parodo, kad yra žmonėmis piktos valios. Negeresnės valios gali būti ir tie, kurie nesirūpina liaudį liuosuoti iš po įtekmės hierarchiškos bažnyčios.

Tie patįs buržuazijos apginėjai juk pasmerkia feodalizmą, kuriam griūvant tokie pat ponijos apmokamieji advokatai skelbė, kad be ponų globos liaudis pragaiš, kad toks baudžiavų surėdymas yra nuo amžių dievo surėdytas, kad dievo valią griauti, tai save žudyti. Bet kad Francūzijos revoliucija sugriovė tą dievo įrėdnę—feodalizmą ir jo vieton buržuazija sutvėrė naują kapitalizmo surėdymą, bažnyčia gieda "Te Deum laudamus", o parsidavusi inteligentija už aukso kryžius ir žvaigždes kovojančiai liaudžiai stengiasi supančioti mintis savo gązdinimais, kad esančio surėdymo negalima pakeisti geresniu, teisingesniu, nes tas surėdymas yra dieviška įrėdne ir tobulesnės niekas sutverti neįstengs. Ir taip drįsta įpasakoti žmonėms šiandien, kada matome ant kiekvieno žigsnio prabangą ir puikybes, kuo turi teisę naudoties tik maža dalelė,—darbininkiško triūso vaisių plėšikai,—o plati žmonija be teisių, be duonos paskandinta amžino skurdo ir piktybių purvuose!

Rods, iš tulų atžvilgių liaudis atsiras kritiškesniame padėjime: nes kapitalizmo spekuliacija tankiai minias rankpelnių palieką be darbo, o sykiu ir be pragyvenimo priemonių, tačiaus liaudis, paliuosuota nuo nemalonios ponų globos, susitveria sau savistovį gyvenimą ir darbininkų kliasos gyvenimo reikalų išsivystymas stumia šalin kapitalistiškąjį surėdymą, statant į jo vietą tobulesnį, stovintį ant žmonių teisių lygybės ir tautų solidariškumo. Reiškia, be ponų globos liaudis nepragaišo, nors ir pastatyta ją neaprūpinto rytojaus sąlygose, bet kaip tik priešingai kulturizuojasi ir pastoja tinkančia tvarkyties pati savo gyvenimo reikalus be dievų suteiktų vadovų pagelbos.

Visos vilnįs naujų siekimų ir reikalavimų atmainų draugijiniuose santikiuose plaukia ne vien iš inteligentijos sluogsnių, bet taipgi turi savo versmes ir žemesniuose draugijos sluogsniuose. Kiekvienas darbininkas, kuris, kaip sakėme, šiek-tiek pasiliuosavo iš po kunigijos globos, kuris tik šiek-tiek pradeda suprasti savo kliasos reikalus ir jau aklai neklauso savo ganytojo-pono kunigo, pradeda pageidaut šviesos ir nepriklausomybės, pradeda suprasti, kad jis yra sutvertoju tautų galybės ir todėl valstybės valdyme ir jis pradeda reikalauti balso, kad apgynus savo reikalus, kad pagerinus sau ekonominį padėjimą, kad užtikrinus sau kultūrinį kilimą. Jis pradeda suprasti, kad idant susilyginus išmanyme su kitu darbo sandraugu, neužtenka jam semti mokslą iš "mažų altorėlių" bei "balsų balandėlių", bet reikalinga perskaityti vieną kitą svietiško mokslo knygelę; perskaitęs keletą brošiūrėlių ir supratęs, ką gero gali jis rasti "bedieviškose" knygose, kiek išgali perka stambesnės knygas ir skaito.

Ir tai yra pirmi kultūros žingsniai. Po pirmo žingsnio statome drąsiau ir kitą žingsnį pirmyn. Ir reikalinga mums tik pagrinda po kojų, kad galėtume dideliais drąsiais žingsniais žengti priekyn kultūros keliu.

Kas tą pagrindą gali suteikti? Materijalinis gerbuvis. Be jo jokiu būdu tos pagrindos nesubudavosi. Kaip tas materijalinis gerbuvis atsiekti, jeigu darbininkiškoji kliasa tik skurdo ir nedateklių paskandoj skęsta? O, kiek čia prabangos, kiek čia puikybių!... Kodėl ta turtų prabanga nepasinaudoti? Juk ji sutverta rankomis darbininkų. Kodėl ją neapginti nuo plėšikų, kurie užgriebę valdžią ir įstatymus į savo rankas, darbininkų triūso vaisius susigriebia sau, nežiūrint, kad jų suvartoti jokiu būdu neįstengia. Darbininkų kliasa šviečiasi, pradeda suprasti savo darbo vertybę, pradeda suprasti priežastį, kodėl negal savo darbo vaisius susinaudoti, pradeda vyt šalin nuo visuomenės gyvenimo vietų išnaudojančios kliasos agentus ir valdžią ir įstatymus stengiasi paimt į savo rankas.

Tuo tai būdu darbininkiškoji kliasa daro tvirtą pagrindą savo kultūrai.

Ir todėlei visi tie, kurie stengiasi atitraukti darbininkus nuo organizavimosi į politiškąją partiją, kad su jos pagelba—nes tik vien tuo keliu tegalima—atimti valdymo vairą iš išnaudojančios kapitalistų kliasos rankų; kas tik aiškina darbininkams, kad valdžia jiems neprivalo rūpėti, kad tai inteligentijos dalykas, o darbininkams pirma reikia vien kulturizuoties ir atsiekt lygų apšvietimo laipsnį—tas yra priešas kultūros, nes neleidžia įsteigti pirma pagrindą arba pamatą kultūrai!

J. B. Smelstorius.

Nuo Red.—Ne su visomis čia išreikštomis nuomonėmis, sutinkame ypač išgiriant prieškatalikiškus laikus Lietuvoje.

*) Suum cuique... Tai mano "provincijonalizmas".—Aut.

Dar žodelis merginoms.

(Prie O. Šapiūtės straipsnio).

"Laisvės" N50 tilpo tulos O. Šapiūtės straipsnis "Tylėjimas apie vyrus". Nors mano nuomonė ir nesutinka su panašiomis nesąmonėmis, bet nekritikuosiu jų, nes tą jau gana gerai atliko O. Adomaitienė. Aš čia noriu tik pakalbėti apie merginas, kurios lošia įsimylėjusių rolę ir flirtuoja su vedusiais vyrais. Apsiimdamos važinėtis po sodnus, lankyti teatrus ir šiaip jau turėti visokius ryšius, panašios merginos ardo ne vien tulos šeimynos gerovę, bet visupirma savo gerovę ir savo gerą šlovę.

Klausimas, ar daug randasi tokių vyrų, kurie mylėtų tas merginas? Ne, daugumas žiūri į jąs, kaipo į laikiną žaislą. Vedžiodamosios su ženotais vyrais, užvislabiausia gali pražudyti savo nekaltybę. Apie apsivedimą čia negali būti nei kalbos. Taigi, nedarydama sau jokios naudos, suardo vien svetimą laimę.

Atsiminkime męs tai, kad daugelis iš apsivedusių vyrų, ypač jaunesniųjų, nepilnai suaugusių, visai nesupranta šeimyniško gyvenimo užduoties. Jie tik apsivedė todėl, kad juos vertė gamta, arba todėl, jog matė merginą, kuri turi susitausojus kelis šimtus dolerių (arba merginos tėvai). Toksai vyras mažai teturi supratimo apie šeimynos gyvenimą, ypač kuomet prisieina pakelti kiek vargo.

Toksai vėjavaikis vyras pradeda šalinties nuo savo žmonos ir žiūrėti į kitas.

Pasipainioja jam tokia mergina, apie kurias kalba O. Šapiūtė, išpradžių viena, paskui antra, gražiai pasipuošusios, besišaipančios... Tuomet, galima sakyti, palydėta šeimyniška laimė. O kas naudos tai merginai? Ar ji nežino, kad rytoj bus pamainyta kita.

Moteris, pasilikus namie su vaikučiais, skaudžiai turi nukentėti. Nes ji malonėtų atliekamas valandas praleisti su savo mylimu vyru. Bet vyras laiko neturi. Jisai kitomis meilužėmis rūpinasi. Visi vargai ant jos biednos galvos sukrauti. Moteris greitai supranta, kame dalykas. Ji pradeda nerimauti, prasideda barniai, apleidžiama vaikai, atsiranda dvasios žiaurumas. O progai pasitaikius, dar pati susidraugauja su svetimu vyru. Jeigu potam dar jiedu gyvena krūvoj, tai toks jau ten ir gyvenimas. Vaidai, girtuoklystė, neužsitikėjimas, žiaurumas, vaikų apleidimas seka kiekvieną žingsnį.

Todėl sakau, jog merginoms reikia būti ant sargos. Jeigu ženotas vyras pradeda meilintie, privalo kogreičiausia nuo jo pasitraukti. Apsivesdamos, merginos turi labai žiūrėti, su kuom apsiveda.

Dar pridursiu, kad mergina, kuri nusidėjo prieš dorą —negalės laimingai ištekėti. Jauni vaikinai žiūrės į ją ar su panieka, ar su gailesčiu, betgi ir vieni ir kiti šalinsis. O jeigu kada ir pavyktų ištekėti (gal dėl pinigų), tai laimės visviena nebus.

Kas kita, jeigu merginos jieško sau draugų tarpe nevedusių vaikinų. Čia bus ir daugiau širdingumo, daugiau atjautimo ir draugiškumo. Čia gali būti kalba apie tikrą meilę. Jeigu toji meilė ir neprivestų prie šeimyniško gyvenimo, tai ateityje mergina ras sau kitą draugą.

Taigi, merginos, neardykite svetimos ir savo laimės, bet jieškokite sau draugų tarpe nevedusių vyrų.

M. R. Lietuvaitė
iš Pittstono.

Paryžiaus mados.

Moteriškų ir vyriškų rūbų mados paeina iš Paryžiaus. To miesto kriaučiai stačiai stebūkladariai. Fantazija, svajonė, skonis, dailės atjautimas—visa susivienija, kad sumislyti kokią nors naują rūbų formą.

Paryžiaus mados, kaip žaibas, pagauna Londono, Vienos, New Yorko gatves. Kiek iš to pelno Paryžiaus madų išradėjai—apie tai velyk pasiklausti pas Paryžiaus bankierius.

Amerikos moterįs perima Paryžiaus madas. Milijonierės net stačiai skryniose gabena sau rūbus, pasiūtus Paryžiuje. Tos, kurios ne taip turtingos, liepia siūti sau rūbus čia ant vietos, bet pagal paskutinę madą, kad "neišeitų iš mados". O tos, kurios visai neturtingos, atsilieka nuo mados ant mėnesio, pusmečio, o, rasit, ir meto.

New Yorke buvo "modernųjų" kriaučių suvažiavimas. Atsirado vyrų, kurie visu balsu šaukė: "ar ne gėda mums, amerikiečiams, nusileisti prieš Paryžiaus madas? Ar mūsų smegeninė jau nieko neišmislys? Šalin su Paryžiaus madomis; tegyvuoja senoviškos amerikoniškos mados, platųs anderokai, "čepčikai" ir kitos puikybės."

Taip šaukė kriaučiai tautininkai ir jie paėmė viršų. Apskelbė kovą Paryžiaus madoms, pradės remti savo madą.

Aš tiek pasakysiu: viskas mainosi ir drabužių mados mainosi. Kas buvo seniau, to nebus šiandien. Amerikietės lietuvės nesvajoja apie "devyndryžius žiurkštelius" ir languotas skepetas. Dabartinis drabužis daugiau tinka prie šių dienų apsiėjimo.

Bet iš kitos vėl pusės darbininkės moterįs neturėtų būti madų vergėmis. Tos mados mainosi, kaip rudens vėjas ir mainosi tyčia, nes to reikalauja kapitalistiško biznio reikalas. Juo tankiau mados mainysis, juo daugiau pelnysi. Moterįs gi iš augštųjų klesų daugiaus jokių reikalų ir neturi, kaip tik žiūrėti į veidrodį ir mieruotis.

Bet su laiku tosios mados turės prieiti galą liepto. Aš nesakau, kad drabužių forma nesimainys. Ji mainysis, kaip viskas mainosi, tik ne taip pasiutusiai. Bus žiūrima daugiaus patogumo, parankumo, smagumo. O dabar norima tik pasiūti viską dyviniau, stebuklingiau, kad visi žiūrėtų, išsižioję burną. Tas turės išnykti. Ir iš palengvo, iš lėto reikia prie to taikytis.

Ona Adomaitienė.

Laisvoji Sakykla.

Mūsų rašytojų vargai.

Sunkus padėjimas mūsų laikraštijos, bet dar sunkesnis padėjimas mūsų rašytojų.

Rašytojaus veikalas, tasai brangiausias jo sielos kūdikis, parduodamas už pusdykį. Ir tai dar gerai, jeigu susiranda žmogus, kuris jį nupirktų. Mat, geresnės knygos pas mus metų-metais neperkamos. Tiktai šiukšlės susilaukia pasisekimo ant knygų rinkos.

Koks padėjimas mūsų rašytojų, gana bus prisiminus Kudirką, Vaičaitį, Biliūną, Mačį... Dar neseniai praskambėjo Jovaro balsas. Ir ligšiol bent, nieko nedaroma, kad pagerinus medžiagišką rašytojų padėjimą. Kitur yra tam tikros literatų draugystės, kitur seneliai turi bent pastogę. Nors ir tie patįs latviai, kuriems fabrikantas-labdarys Dambraukas įtaisė puikų namą.

Apskaitykime tik, kiek paskutiniais metais išėjo gerų originališkų knygų. Čiurlionienės (Lietuvoje), keli Liūdo Giros veikalai "Lietuvių Tauta", Mačio eilės. Tiktai kunigai, rasit, pasigamina sau geresnių knygų.

Tulas lietuvis-inteligentas, ypač Amerikoje skundžiasi, jog lietuviai neturį gerų knygų. Taip neturi. Bet ar tie inteligentai, kurie taip sako, perskaitė bent tas kelias geras knygas, kurios jau yra? Žinoma, neperskaitė.

Tame mūsų ir yra didžiausias vargas. Knygų nėra kam skaityti. Leidėjai nebenori pirkti gerų knygų, rašytojai skursta-skursta, pagaliaus pamoja ranka.

Nereikia būti nacijonalistu-tautiečiu, kad skųsties dėlei mūsų leteratūros menkumo. Tai privalo rūpėti ir darbininkiškų pažvalgų žmonėms. Juk apsišvietę darbininkai šiandien ir veik neturi gerų knygų, o kurios buvo seniai, jau perskaitytos.

Lietuvių trįs milijonai. Finų ir tiek pat. Ar jie savo tautiška literatūra, savo kultūra nepasakė naujo žodžio visasvietinėje literatūroje? Be abejonės, pasakė. Jie turi savo dailę, savo teatrą, savo literatūrą ir tarpe tų trijų milijonų atsiranda veikėjų dėl visų partijų, dėl teatro, dėl dailės, dėl literatūros.

Pas mus dar to nėra, bet turės būti ir bus. Pavyzdžiu gali būti latviai, kurie beveik pavijo finus. Bet darbas reikia pradėti iš apačios.

Kritika, kritika ir kritika supelėjusių pamatų. Gaivinimas žmonių dvasios, kova, kova ir kova su prietarais, burtais, su nusižeminimu. Išjudinkime kiekvieną, išstumkime jį priekyn..

Tuomet atsiras, kas remia literatūrą ir rašėjus, atsiras skaitytojų, atsiras veikėjų.

Pradėjau apie rašytojus, bet užkliuvau visas mūsų bėdas. Vos palypstai vieną vargą, tuojaus pradeda birėti visi galai.

Brooklyno Dėdė.

Iš "BOSTON AMERICAN"

Šis paveikslėlis perstato girtuoklį žmogų, kuris praleido karčemoje visą savo brangų laiką ir prašvilpė visą savo turtą. Vienok karčemninkas dar ant jo susimylėjo ir suteikė jam darbą—valyt karčemą. Kada tas žmogus pragers ir savo paskutinės spėkas, tai liks išmestas ant gatvės ir turės mirt iš bado. Tokis padėjimas laukia kiekvieną girtuoklį.

Žinių-žinelės.

Čechų Mokyklų Motinėlė.

Čechijoj jau nuo seniai gyvuoja draugija, kuri vadinasi Čechų Mokyklų Motinėlė. Štai ką gero padarė toji draugija 1911 metais.

Užlaikė 151 mokyklą. Tose mokyklose mokytojavo 223 mokytojai. Tose mokyklose lavinosi 15 tūkstančiai vaikų.

Įeigos Mokyklų Motinėlės siekia 1,007,837 kronų. Išleidimai buvo truputį didesni, todėl esąs mažas nedateklius. Mokytojai, atitarnavę 25 metus, gauna ant senatvės pensiją.

Platinos vietovės.

Arizonos Valstijoje užtiko lauko plotą, užimantį 800 akrų, kuriame yra brangiausio metalo platinos. Manoma, kad to metalo galima bus iškasti ant 30 milijonų dolerių.

Platina labai panaši į sidabrą, minkštesnė už varį.

Korespondencijos

Philadelphia, Pa.

Birželio 30 d. L.S.S. 1-ma kuopa turėjo savo susirinkimą, kur tapo nutarta parengti vakaras naudai uždengimo proporcijonališkų Sąjungos skolų. Taipgi buvo įnešta, kad išnešti papeikimą M. M. Račiutei-Hermanienei—Purvienei už iškėlimą tokio skandalo su tuo jos laišku, bet keliais balsais tapo atmesta.

Toliaus buvo įnešta, ką daryti su New Yorko kuopos įnešimu, kad kurie neišpildys deklaracijos bus išbraukti iš Sąjungos. Po ilgo apkalbėjimo, pasirodė, kad jeigu tas įnešimas bus priimtas, tai Sąjunga neteks pusės narių ir paaiškėjo, jog tokių deklaracijų nereikalauja Suv. Valstijos valdžia ir jas tik išmislino vienas Purvis—tapo išrinkta komisija, kuri iššiūrės, kam ta deklaracija reikalinga ir kokia nauda iš jos.

9999.

Brooklyn, N. Y.

Turiu už garbę visuomenei pranešti, kad pas mus Brooklyne priviso tokių negeistinų elementų, kurie atima energiją garbingiausiems oratoriams ir veikėjams.

Dalykas tame: 27 birželio atsibuvo didelės prakalbos trijų tautų kriaučių. Tokiu būdu reikėjo kviesti didelius kalbėtojus J. Auguną ir žydelį, kuris kalbėjo rankomis, tai iš jo tik pasijuokė publika. Bet mūsų didis oratorius J. Augūnas kalbėjo taip gerai, kad geriau ir nelaukta. Lietuvius išaugštino, o žydus sumynė į purvą, iš mergų veidų padirbo mums batus ir juos nupentino... Man tos prakalbos taip patiko, kaip kad... O daugumui nepatiko keli tarptautiški žodžiai.

Dabar matote, kiek mūsų publika supranta tarptautiškus žodžius. Tokiu būdu perkūniškai protestuoju prieš tokius juokus... Kituose miestuose su atsistojimu publika priima, o išleidžia su ašaromis ir širdies skausmu.

Augūno draugas.

Binghampton, N. Y.

Vietinė L.S.S. kuopa buvo parsikvietus drg. J. Perkūną iš New Yorko, kuris 29 birželio skaitė lekciją "Dailydė ir kardinolai", paskui atsakinėjo ant klausimų. Klausytojų buvo susirinkę vos apie 40 asmenų, iš priežasties, kad nebuvo gerai išgarsinta.

Birželio 30 d. buvo prakalba. Drg. Perkūnas nuosekliai aiškino, kodėl darbininkams sunku gyventi, kas ir kaip turi tą sunkuma prašalinti.

Sudaryta protestai prieš Dillingham-Rooto billių ir prieš Massachusetts valdžią už laikymą kalėjime streiko vadovų Ettoro ir Giovannitti. Protestai likosi priimti vienbalsiai.

Kalbėtojas taipgi aiškino, kaip dvasiškija daro "biznį" iš taip vadinamo Kristaus mokslo ir nurodinėjo faktais iš švento rašto ir gyvenimo. Paskui taipgi atsakinėjo ant klausimu.

Klausytojai, kurių buvo suviršu 100, laikėsi ramiai, išskiriant vieną karštą kataliką, kuris perdaug buvo įsitraukęs. Kalbant apie tikėjimą, taipgi keletas išbėgo lauk, turbūt, bijodami, kad kas iš jų "dievo" neatimtų!...

Aukų apdengimui lėšų per pirmą ir antrą dieną surinkta $8.47. Kalbėtojui ir aukautojams ištariam širdingą ačiū.

Tikiu, jog paliko pas mus darbininkus spindulėlis šviešos, kuris, laikui bėgant, skleisis platyn, naikindamas žmonijos nežinę.

Viską girdėjęs.

St. Charles, Ill.

Pusėtinai čionai gyvuojant T. M. D. kuopai ir kelioms pašelpinėms draugijoms, nekurie seniai manėme sutverti L.S.S kp., bet manymas vis pasilikdavo manymu, kolei negalėjom gauti gero kalbėtojaus, bet atvažiavus čion K. Šeštokui, buvo surengtos prakalbos 26 birželio ir tapo sutverta L.S.S kuopa iš 10 narių.

Kad kuopa gyvuos, tai nėra abejonės, nes drg. K. Šeštokas dvejose savo kalbose atvirai ir aiškiai nurodinėjo socijalizmo mokslą ir tikslą, taip kad kurie pristojo prie kuopos, tai pristojo su persitikrinimu. Beto, neapsiriksiu pasakęs, kad St. charliečiai gana simpatizuoja socijalistams, tą parodo skaitlingas lankymasi ant prakalbų.

Net smagu paminėti, kad per šitas prakalbas netik svetainė buvo prisikimšusi, bet už durių ir už langų buvo daug žmonių.

Su drg. K. Šeštoku manome pereiti per stubas, užrašinėdami pirmeiviškus laikraščius, kaip tai "Laisvę", "Kovą" ir "Keleivį", taigi bus proga patirti St. Charliečius ir tada daugiau parašysime apie juos į "Laisvę".

J. Jovaišas.

Mont Town, Mass.

Mūsų miesčiukas suvisai nedidelis, apie 500 gyventojų, daugiausia lenkų. Ir lietuvių esama, betgi užsilaiko labai tamsiai. Nelabai kas myli laikraščius skaityti, bet tik traukia sau alutį. Nors čionai aludžių nėra, vienok rudžio parūpina agentėliai. Kožną šventą dieną išgeria kelias bačkutes rudžio.

Štai 30 d. birželio buvo krikštynos pas tulą lenką. Nuėjo keli ir iš lietuvių. Bet A. Ludanavičių patiko nelaimė. Jį suvažinėjo elektriškas karas. Dabar jisai esąs ligonbutyj ir mažai bėra vilties pasveikti.

D—gs.

Juokų kąsneliai.

Atsakymas p. Aniolukei.

Tamstų draugystės skyrius klausia, kodėl šįmet vyrai pajieško per laikraščius apsivedimui merginų, kuomet visai ne jų metas, bet merginų.

Tiesa, vyrai elgiasi labai kiauliškai, bet jie tame visai nekalti. Priežastis tokio elgimosi štai kokia: kuomet Dievas sumanė iš molio nulipinti vyrą, tai jis patingėjo pasiimti spatą ir išsikasti iš žemės švaraus molio, bet prisikrovė statinę iš kiaulių knisyklų, suliejo jį vandeniu ir nulipino vyrą. Pertai dabar ir yra vyrų pasielgimas kiauliškas, nes tas molis buvo persigėręs kiaulių dvasios. Prieš tokį jų elgimosi protestavimas nieko negelbės—jie savo dvasios nepermainys. Reikia merginoms nesnausti, bet tapti smarkesnėmis, kad pergalėti juos, arba suvaldyti taip, kaip piemens valdo savo šeimyną.

Prof. tepliojimo merginų veidų ir garbės narys

Bevardis.

Po vestuvių.

Vyras: Ko tu taip graudžiai verkiai, eidamas ant šliūbo?

Pati: Verkiau užtai, kad tu man kojų numynei. O ko tu verkiai?

Vyras: Aš verkiau tų $25, kuriuos turėjau kunigui už šliūbą užmokėt. M. M.

Įspėjo.

Daktaras apžiūrėjo ligonį ir, atsikreipęs į šeimininkę, sako:

—Turbūt jūsų ligonis yra tikras tautietis, nes jo kraujas juodas ir degtine atsiduoda; sapnuoja apie kokius tai kunigaikščius ir keikia žydus.

Šeimininkė: — Taip, jis yra geriausias Balevičiaus ir Širvydo draugas.

Stiprųs čeverykai.

Jonas: — Žinai, tamista, man šiaučius pasiuvo tokius čeverykus, kad per 15 metų aš jų nenuplėšiau ir dabar juos mano sūnus nešioja.

Raulas: — Negalimas tai daiktas! Turbūt tamista meluoji?

Jonas:—Visai ne. Mat man tie čeverykai buvo maži ir per 15 metų aš juos čėdinau savo sūuui. B. B.

NAUJOS KNYGOS.

TIKRI JUOKAI LIETUVIŲ PASILINKSMINIMUI. Parašė Jonas Viskas. Chicago, Ill., 1922 m. "Lietuvos" spauda. Kaina 50c.

—Knyga gana gerai parašyta. Juokų joje užtenkamai.

TEISYBĖ N9. Trimėnesinė lietuvių darbininkų brošiurėlė. Metai 3 (už balandį, gegužį, birželį, 1912 m.). Adr.: 600 Collinsville ave., E. St. Louis, Ill.

—Knygelėj eina tąsa: "pofesorius politiškos ekonomijos neturi dūšios". Yra daug apskelbimų.

KELI ŽODŽIAI APIE SUSIVIENYJIMĄ LIET. AMERIKOJE. Parašė V. K. Rėk. 1912 m.

—Agitacijinė brošiurėlė, kurioj raginama prisidėti prie tautiškos organizacijos. Susivienyjimas sušelpė, pradedant 1886 metais: kankinius—1.366, apšvietai—1.750, įvairiems kulturos reikalams—1.365, emigrantams—1.403.

NUOSAVYBĖ IR DARBAS. Sulietuvino A. J. Karalius. Kaina 5c. 1912 m. Spauda "Lietuvių Žurnalo".

—Agitacijinė knygelė, tinkama darbininkams pasiskaityti.

KALBAMOKSLIS LIETUVIŠKOS KALBOS. Parašė Adomas Stuobris. Ryga. 1906 m.

—Kalbamokslis nekas. Yra geresnių.

Pajieškojimai.

Pajieškau savo pusbrolių Juozo Ragusko ir Juozo Baranausko, abudu Suvalkų gub., Mariampolės pavieto, Juozas Raguskas Gudelių gmino, Panemunio kaimo, Veiverių parap., Juozas Baranauskas Mikališkio gmino, Sarginės kaimo, Plutiškių parap. Turiu prie jų labai svarbų reikalą, todėl jie patys arba kas apie juos žino, meldžiu pranešti šiuo adresu:

Mat. Vasilius,
Box 102, Elco, Pa.

Pajieškau savo pusbrolio Jono Mikalaucko, Suvalkų gub., Mariampolės pavieto, Veiverių gmino, Keturakiškių gmino, Skriaudžių parap., jau 22 metai kaip Amerikoj. Jis pats arba apie jį žino, malonėkite pranešti šiuo adresu:

Motiejus M. Alianskas,
227 N. Hill st., Los Angeles, Cal.

Pajieškau draugo Jono Rimeikos, paeina iš Kauno gub., Šiaulių pav., Žagarės vol., Alšių kaimo. Taipgi pajieškau draugės Joannos Jokubaičiutės, Žagarės par. ir volosties, Stungių kaimo, 2 metai kaip Amerikoj. Meldžiu atsišaukti šiuo adresu:

Klemensas Paražinskas,
P. O. Box 7, Montello, Mass.

VIETINES ŽINIOS.

So. Bostono valkatos ir vėl pradėjo užpuldinėti lietuvius. Taip 5 liepos ant Thomas Park jie apspito vieną lietuvaitę ir pradėjo ant jos spjaudyti. Už ją užstojo Antanas Rudzinskas, Antanas Baltrušaitis ir Aleksandra Bernatavičius. Pastarieji du liko gerai apkulti. Nors policijos apie tą vietą buvo pilna, bet ji nėjo užpultųjų gint. Taipgi reikia truputį nukaltint ir lietuvius, nes jų čia buvo keli desētkai, vienok savųjų negynē. Apkultasis.

Pereitoj pētnyčioj buvo L. S.S. 60 kuopos susirinkimas. Per šį susirinkimą kuopa vienbalsiai išbraukē iš kuopos ir iš L.S.S. ant visados J.Stelmoką, išreikšdama jam didžiausią panieką už tai, kad jis dirba streiklaužio vietoj. Kuomet dar streikuoja tūkstančiai karų darbininkų, J. Stelmokas dabar pradējo važinēti karais už motormaną. Jis kuopos susirinkime teisinosi tuomi, kad, girdi, dabar jis, važinēdamas karais, galįs gerai uždirbti, o antra ir jo sveikata reikalaujanti tyro oro. Kuopa tokį jo pasiteisinimą pasmerkē.

Seredoje, 10 liepos, 7:30 val. vakare socijalistų svetainėje po N376 Broadway, So. Bostone bus susirinkimas Bostoniškio skyriaus draugijos, kuri rūpinasi ištremtaisiais Sibiran. Ligišiol dar tik vienas tos draugijos tebuvo susirinkimas. Jon pridera keli rusai, lenkai, vienas lietuvis, armēnas, žydas ir vokietys. Taigi draugija tarptautiška. Geistina, kad iš lietuvių daugiau narių prisidētų.

---

30 d. birželio buvo susirinkimas Brightono kooperacijos. Pasirodē, kad kooperacija gerai laikosi ir atneša nemažai pelno. Nors privatiški štorninkai leidžia visokias paskalas, bet tai nieko nekliudo.

Tarpais kalbējo ir L. Grikštas, tik be jokios tvarkos ir temos.

Pabēgēlis.

Ateinančioj nedēlioj, 14 liepos, 9:30 val. ryte 60 kp. išvažiuos ant jūrių. Laivas išplauks iš City Point. Kurie norite važiuoti, nusipirkite tikietus iškalno, nes paskui gali pritrūkti vietos. Tikietus galite gauti "Laisvēs" ir "Keleivio" redakcijose. Laivas apsistos ant salos, kur grajįs muzika ir bus visoki žaislai.

Pereitoj nedēlioj ant Broadway prie E st. gatvekaris sužeidē tūlą lietuvį. Tasai ējo skersai gatvę, tuom tarpu užbēgo gatvekaris ir smarkiai jam sudavē. Sužeistasis tuojaus buvo paimtas į ligonbutį.

---

7 d. liepos italų socijalistų kliūbas buvo parengęs protesto mitingą Faneuil Hall prieš Ettoro ir Giovannitti kankinimą.

Po mitingo tūlas italas užsirūkē cigarą. Policmanas liepē jam nustoti rūkius. Italas kirto policmanui į antausį. Kitas policmanas šoko jam pagelbon ir tuoj prasidējo riaušēs. Laike riaušių pasigirdo šūvis ir kulka, pradrēskusi seržento Hortono drabužius, įstrigo į tribūną. Tuomet 4 policmanai, išsitraukę revolverius, išvarē publiką iš salēs. Policistams atējo pagelbon dar 20 policistų. Daug žmonių visai gerai apkumščiuota. Šovikui pavyko pasislēpti.

Maldene dabar atsibūna didelis žydų rabinų suvažiavimas. Suvažiavimas tęsis iki seredos, 10 liepos. Rabinų suvažiavo apie 150. Suvažiavimas įvyko iš priežasties boikoto košernēs mēsos ir bučernių užsidarymo. Nekurie rabinai siūlo įtaisyti kooperatyviškas skerdyklas. Jie pasitiki, kad panašios kooperacijos numažįs mēsos kainą. Rabinai bijosi, kad panašųs boikotai neapimtų visos Amerikos.

15 liepos atsibus Fanneuil Hall mass-mitingas po globa žydų susivienyjimo Massachusetts valstijoj. Į mitingą yra užkviesti ir mēsos trusto atstovai.

Subatoj 6 liepos buvo užpuolimas ant karų Castle sq. Užpuolē keli šimtai žmonių. Betgi policija pasirodē daugiau spēkos turinti. Karų langai išdaužyti, o vienas visiškai buvo sudaužytas.

Vienas policmanas vēl rado dinamito šmotą Roxbury. Veikiausia, tai kokio detektyvo darbas.

Iš priežasties atsitikusių nelaimių skundžiama kompanija ant $580.000. Skundējų išviso 62.

Balius! Balius!

D. L. K. Vytauto Draugystē rengia savo metinį balių ant 12 Spalio (October) 1912 m., t. y. Columbus dienoje. Todēl meldžiame kitų So. Bostono ir Bostono draugijų ant tos dienos jokio pasilinksminimo nerengti.

D. L. K. V. Dr-stēs Komitetas.

Biblija arba šventraštis lietuviškomis litaromis, 1127 puslapių, gražiai apdaryta, kuri kaštuoja 4 dol., bet dabar parduodu už $2 ir expresą apmoku. Pasiskubinkite. Taipgi reikalauju agentų dēl pardavinējimo biblijos. Agentams duodu gerą uždarbį.

Petras Bartkevičia
877 Cambridge St.
E. Cambridge, Mass.

Vienatinis So. Bostone lietuvis šiaučius, kuris užlaiko naujus čeverykus, taiso senus, uždeda robus ir šainina. Darbą atlieka gerai ir pigiai. Taipgi užlaiko cigarus ir cigaretus. Prašo atsilankyti. Antanas Abazorius, 207 C st. kamp. Silver st., So. Bostone.

Jei nori teisingai ir atsakančiai apdrausti (inšiūrinti) savo gyvastį geriausioj kompanijoj, tai kreipkis per laišką arba ypatiškai į ofisą pas:

Antanas Ivaškevič,
73 Tremont st., Boston, Mass.
Telefonas Haymarket 2151.

Jurgis Urbšaitis, moterų ir vyrų kostumeriškas kriaučius, siuva visokias drapanas, taipgi išvalo, prosina, sutaiso ir nudažo. 255 Broadway, So. Boston, Mass.

Jeigu dar nepirkot šiaudinēs skrybēlēs, tai dabar pasiskubinkit, nes gausite tik už pusę prekēs: $2.00 ir $1.50 tik už $100.

Tamošaitis ir Yurgeliunas
233 Broadway, So. Bostone.

Moterims

Geriausia karščiuose užeiga atsivēdint ir išsigert šaltos su "Ice cream" sodēs pas K. Šidlauską, 226 Broadway, kamp. C st., South Boston, Mass.

Skaitytojams.

Meldžiame visų tų "Laisvēs" skaitytojų, kurių prenumerata jau pasibaigē ir kurie gavote nuo Administracijos paraginimą panaujinti ją, kad pasiskubintumēte atnaujint, nes mes būsim priversti Jums "Laisvēs" siuntinējimą sulaikyti.

"L." Administracija.

PIRKIT NAMUS

Turim ant pardavimo 250 namų So. Boston'e, Cambridge'iuj, Arlington'e, Somervillēj, Dorchesteryj ir kituose Bostono apielinkēs miesteliuose. Visi namai parsiduoda labai pigiai. Keletas namų turi būt parduota į 20 dienų už pusdykį, nes jų savininkai išvažiuoja į Californiją. Taipgi keletas namų bus parduota už skolas šį mēnesį, todēl pasiskubinkit atsišaukti laišku arba ypatiškai pas

Lithuanian Agency
233 Broadway, So. Boston, Mass.
Ir nusipirksit labai pigiai!

PIRKIT FARMAS

Turim ant pardavimo 54 farmas geriausiose vietose aplinkui Bostoną ir kitur. Daugelis iš jų parsiduoda su gyvuliais ir padargais visai PUSDYKIAI. Kurie norit gyvent poniškoj sveikatoj, kraustykitēs ant FARMŲ, kur jūsų laukia sveikata. Taigi kurie norit įgyti sveikatą ir farmą, kreipkitēs laiškų arba ypatiškai pas

Lithuanian Agency
233 Broadway, So. Boston, Mass.

Apturēsit listą adresų visokių farmų ir kuri jums patiks, galēsit nusipirkti labai PIGIAI.

PIRKIT LOTUS

Turiu ant pardavimo 50 žemēs akrų, ką-tik išdalintų į lotus Shawshian River Parke, prie pat didelių karšapių, kur bus už keleto mēnesių darbo 4000 darbininkų. Taipgi turiu Wilmington Square 500 lotų gražioj vietoj ir parduosiu labai pigiai. Kurie norit pirkti arba nuvažiuoti pažiūrēti, ateikit ant North Station Nedēlios dieną 12:30 val. po piet. Trūkis veža visus norinčius pirkti arba apsižiūrēti lotus. Bet kurie norite važiuoti Subatos vakare ir tenai ant TYRO oro pabūti ir PASIŽUVAUTI, atsišaukit pas

Lithuanian Agency
233 Broadway, So. Boston, Mass.

So. Bostono, Mass. agentai nuvežs jus uždyką ir duos geriausią vietą pergulēti ant **Sveikiausio Massachusetts Oro.**

PIRKIT GROSERNES

Turim 15 Grosernių ir keletą žuvų marketų ant pardavimo, kurie norit įgyti gerą biznį GREITAI ir su mažu kapitalu, pasiskubinkit atsišaukti pas

LITHUANIAN AGENCY
233 Broadway, So. Boston, Mass.
Nusipirksit už pusdykį.

Kurie norit pirkti ir parduoti

savo savastis arba parandavoti namus dēl kokių biznių arba pragyvenimo, todēl atsišaukit pas LITHUANIAN AGENCY, 233 Broadway, So. Boston, Mass., o gausit pasiskiriamų adresų DYKAI, kur parsiduoda arba pasirandavoja namai So. Bostone arba apielinkēse Bostono.

Pirkit Sifkortes

Važiuojant į Lietuvą arba atvažiuojant į Ameriką geriausia pirkti laivakortes PIGIAI ant greitų, visokių linijų laivų pas

LITHUANIAN AGENCY
233 Broadway, So. Boston, Mass.

Apsaugokit turtą

Kurie norit apdrausti (inšiūryti) savo gyvastį arba turtą, atsišaukit pas

LITHUANIAN AGENCY
233 Broadway, So. Boston, Mass.

Bukit ukesais

Kurie norit tapti piliečiais (citizens) šios šalies, tai pasiskubinkit, nes paskui bus pervēlu. Taipgi kurie norit pagelbēti išsiimti, ateikite pas

LITHUANIAN AGENCY
233 Broadway, So. Boston, Mass.

Jums visiems pagelbēs DYKAI, tik pasiskubinkit
A. IVAŠKEVIČ, Manager.

Pajieškau Partnerio.

Man yra reikalingas partneris prie čeverykų ir kitokių daiktų krautuvēs. Biznis jau nuo seniai išdirbtas ir galima daryt gerą pragyvenimą. Susidējus dviem galima būtų biznį padidint. Atsišaukit į "Laisvēs" red., 242 Broadway, So. Boston, Mass.

J. P. TUINILA
Užlaikom didelę
Krautuvę

Deimantų, Laikrodžių Waltham ir Elgin, ir Šliūbinių Žiedų. Užlaikom keliaujančius agentus ir orderius paimam ir pristatom į namus. Užlaikom taipgi **Didelę Sankrovą DRAPANŲ:** Vyrams Siūtus, Overkotus ir Marškinius. Duodam ant bargo ir ant išmokesčio.

822 Washington Street
BOSTON, MASS.

Mūsų agentai: J. A. Peldžius, J. Pocius J. Pociunas, Liudvikas Davalga ir F. S. Šimanskis.

—AR ŽINAI, tamista, kiek yra planetų?
—Gi, perkūnas jas žino,—ar tik ne aštuonios?!
—Tai didžiųjų,—o kiek mažųjų?
—Ar dar yra ir mažosios?
—Žinoma, yra. Perskaityk knygą "PASAULIŲ RATAS" ir matysi, kad aš tiesą kalbu. Iš jos žinosi netik, kiek yra planetų, bet ir kas, ir kaip jas atrado.
Knygą "PASAULIŲ RATAS" gali gauti tik už . . **25 centus** pas
J. STROPUS
30 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Draugijos ir Biznieriai!

Jeigu norit, kad jūsų spaudos darbai būtų atlikti greitai, gražiai ir suprantamoj kalboj, tai duokit spausdint į

"Laisves" Spaustuvę

Męs atliekam visokius spaudos darbus daug gražiau, negu kitos spaustuvēs ir už pigesnę kainą. Spausdiname

Konstitucijas, Knygas, Plakatus ir Visokius Darbus.

Ypatingai atydą atkreipiam į draugijų darbus. Niekad nereikia duoti darbą į tokias spaustuvēles, kurių darbininkai nemoka lietuviškos kalbos ir nepažįsta savo amato, nes ten tik sudarko darbą. Jeigu turit kokį spaudos darbą, tai siųskit jį mums šiuo adresu:

"LAISVĒ"
242 W. Broadway
So. BOSTON, MASS.

"Liaudies Dainos"

Dainų rinkinyje telpa geriausių mūsų dainių eilēs, būtent V. Kudirkos, P. Vaičaičio, Jovaro, Strazdo, Seno Vinco, Smūtkelio ir kitų. Dainų rinkinin įeina ir revoliucijos bei kovos dainos.

"Liaudies Dainos" skiriamos mūsų deklamatoriams ir deklamatorkoms. Kiekvienas vaikinas ir mergina privalo šiandien pasirodyti ant steičiaus, kaipo deklamatoriai.

"Liaudies Dainose" surinktos eilēs, kuriose apdainuojama žmonių vargai ir rūpesčiai, o taip pat ir viltis geresnēs ateities.

Todēl "Liaudies Dainas" privalo kiekvienas nusipirkti. Kaina 15c.

"LAISVĒ"
242 Broadway, So. Boston, Mass.

KNYGOS

gaunamos "Laisvēs" spaustuvēj.

ČENSTAKAVO KLIOŠTORIAUS SLAPTYBĒS arba kruvini Domazo Macocho darbai. Su pav.	15c
ŁEKCIJOS APIE ATSKIRIMO ŽENKLUS	15c
MOKSLAS RANKAŽINYSTĒS arba kaip pažinti žmogaus ateitį ir praeitį pagal delno ruožus ir nago žydējimą	15c
MEILĒS KARŠTLIGĒ	20c
VADOVAS keliaujantiems į Ameką ir iškeliaujantiems	15c
REVOLIUCIJOS ATBALSIAI	15c
AR YRA DIEVAS?	25c
GREIČIAUSIAS PAMOKINTOJAS ANGLIŠKOS KALBOS	25c
SOCIJALDEMOKRATŲ PAŽVALGOS IR REIKALAVIMAI	10c
NAUJAUSIOS DAINOS ir EILĒS	20c
NAUJOS KANTIČKOS arba politiškos giesmēs	30c
PASAULIŲ RATAS	25c
POKAHONTAZA Indijonų Karalaitē. Istoriška pasaka	15c
BALTAS RUBAS	15c
LIAUDIES DAINOS	15c

Taipgi galite gauti įvairiausių laiškams popierų su gražiausiomis kvietkomis ir pasveikinimais. Tuzinas 25c., šimtas—70c., tūkstantis—5 dol.

Ką-nors užsisakydami visada adresuokit taip:

"LAISVĒ"
242 Broadway, So. Boston, Mass.

Mainantiems adresus.

Kurie norite permainyti "Laisvēs" siuntinējimo adresą, malonēkite neatbutinai prisiųsti savo **seną adresą**, t. y. kokiu buvo laikraštis lig šiol siunčiama ir **naują**, t. y. tą, kuriuo norite, kad butų Jums laikraštis dabar siunčiamas, kitaip adresą permainyt negalēsime.

Administracija.

TEISINGIAUSIA IR GERIAUSIA LIETUVIŠKA **APTIEKA**

Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiūrint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinē lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoj. **Gyduolių galit gaut, kokios tik pasaulyj vartojamos.** Taipgi parduodu daugmenoj "Ice Cream," cigarus, kendes ant vestuvių, balių, krikštynų ir pasilinksminimų. Galit reikalaut per laiškus, o aš prisiųsia per expresą.

Aptiekorius ir Savininkas
K. ŠIDLAUSKAS
226 Broadway, kamp. C St.
SO. BOSTON, MASS.
Telephone So. Boston 21014 ir 21013.

Dr-stē Liet. Taut. Brol. Pašelpos vardu
L. K. Gedemino No. 1
Ant Town of Lake, Chicago, Ill.

ADMINISTRACIJA:

Prezidentas K. K. Strzyneckis, 4602 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.
Vice-Prez. St. Ragauskis, 4612 S. Wood st., Chicago, Ill.
Protokolų Rašt. A. A. Poška, 4623 S. Marshfield Ave., Chicago, Ill.
Finansų Rašt. F. Yaugel, 4606 S. Paulina st., Chicago, Ill.
Iždininkas A. J. Beržynskis, 4600 S. Paulina st., Chicago, Ill.
Organo užžiūrētojas A. M. Barčius, 4649 So. Ashland Ave., room 5 Chicago, Ill.

Akušerka

F. STROPIENE

Pabaigusi kursą **Womans Medical College, Baltimore, Md.**

Pasekmingai atlieka savo darbą prie gimdymo, taipgi suteikia visokias rodas ir pagelbą įvairiose moterų ligose.

OFFISAS RANDASI:
30 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

A. G. Groblewski
COR. ELM & MAIN STS., PLYMOUTH, PA.
SAVININKAS IR FABRIKANTAS
Garsių Lietuviškų—Lenkiškų Vaistų

Perkant žiurēk, kad butų ta markē, o gausi teisingai.

Geriausia gyduolē nuo Skaudējimo Galvos, Kataro, Pečių, Krūtinēs, Sonuose, Reumatizmo, Šalčio, Neuralgijos ir įkandimo visokių vabaliukų.

Egiutero No. 1.	25c.
Egiutero No. 2.	50c.
Žmijecznik	25c., 50c. ir $1.00
Gumbo Lašai	35c.
Meškos Mostis	25c.
Trejanką	25c.
Linimentas Vaikams	25c.
Gyduolēs nuo Kosulio	25c.
Liepų Balsamas	25c.
Antylakson dēl Vaikų	25c.
Milteliai Vaikams nuo Kirmēlių	25c.
,, nuo Kirmēlių dēl suaugusių	35c.
Vanduo nuo Akių Skaudējimo	25c.
Ugniatraukis	25c.
Skilvio Lašai	25c.
Gyduolēs užlaikymui Viduriavimo ir Kruvinosios	75c.
"Uicure" arba gydymas Reumatizmo	$3.50
Gyd. dēl nemalimo Pilvo	50c.
Milteliai apstabdymui Galvos Skaudējimo	10c.
Lašai nuo Dantų Skaudējimo	10c.
Mostis nuo Gedimo ir Prakaitavimo Kojų	25c.
Geležinis Sudrūtintojas Sveikatos	50c.
Vaistas Nutildymui Vaikų	25c.
Vaistas nuo Papauto (Corn Cure)	15c.
Gyduolēs nuo Grippo	$1.25
Plaukų Apsaugotojas	50c.
Muilas Plaukų Saugotojas	10c.
Milteliai nuo Kepenų	35c.
Valytojas Plēmų Drabužiuose	25c.
Rožēs Balsamas	25c.
Kinder Balsamas	25c.
Bobriaus Lašai	50c.
Švelnintojas	35c.
Kraujo Valytojas	$2.00
Nervų Ramintojas	$1.00
Egzema arba Odos Uždegimas pas Vaikus	$1.25
Groblevskio Pleisteris (Kaštavolo)	25c.
Pamada Plaukams	25c.
Uchotyna nuo Skaudējimo Ausįse	25c.
Gyduolēs nuo Riemens	50c.
Vengriškas Taisytojas Ūsų	15c.
Inkstų Vaistas (mažesnē)	25c.
Inkstų Vaistas (didesnē)	$1.00
Akinēs Dulkelēs	25c.
Gydymas nuo uždegimo Dantų arba abelnai Skausmo ir Škorbuto	$1.25
Gyduolēs ir Mostis nuo Parkų ir Niežų	$2.00
Gyd. ir Mostis nuo Dedervinēs	$2.00
Gyduolēs nuo Paslaptingos Ligos	$50

Kiekvienas lietuviškas štornikas taipgi privalo užlaikyti visada mūsų puikias Lietuviškas gyduoles savo štoruose ant pardavimo, kad mūsų tautiečiai reikalaudami, galētų pas savo štorniką nusipirkti ir nereikalautų išduoti pinigus dovanai kokiems nors apgavikams tose apielinkēse. Štornikai, rašykite pareikalaudami gyduolių, nes iš to geras uždarbis, ir parduokite mūsų tyras Lietuviškas Gyduoles, kurias męs gvarantuojame. Rašykite šiuo antrašu:

ALB. G. GROBLEWSKI
COR. ELM & MAIN STS., PLYMOUTH, PA.

TIKRA DEGTINE

Jeigu jųs kada reikalausite
TIKROS RUGINĒS arba BOURBON DEGTINĒS

Tai ateikite pas mus, nes mųs DEGTINĒ yra išsistovējus medyj ir užpečētyta Jungtinių Valstijų sandēliuose, taipgi užpečētyta bonkose po priežiūra Jungtinių Valstijų valdžios vientik dēl mųs.

Taipgi pristatome vesellioms ir per laišką užsisakantiems už prieinamą kainą.

BURKE, GALLAGHER & CO.
396 ATLANTIC AVE., NEAR ROWES WHARF BOSTON, MASS.

Parduodame gorčiais už visai žemas kainas.

DIDŽIAUSIAS DARBININKŲ SĄVAITINIS LAIKRAŠTIS **"KOVA"** LEIDŽIAMAS LIET. SOC. SĄJUNGOS AMERIKOJE

"KOVA" talpina moksliškus, politiškus, bet visiems suprantamus straipsnius.
"KOVOJ" rašoma apie darbininkų gyvenimą, vargus ir nurodoma, kaip prašalinti juos.
"KOVOJ" rašoma apie viską teisybę ir drąsiai skelbiama socijalizmo ideja.
"KOVA" tikriausias darbininkų laikraštis.
"KOVA" paduoda žinias iš viso svieto.
"KOVA" metams **$2.00** Amerikoj ir kitur.

Prisiųskit savo adresą, o gausite vieną "Kovos" num. pažiūrējimui DYKAI. Nuo naujų metų "Kova" išeina tokia kaip "Keleivis".

"Kova" 1815 E. Moyamensing Ave. PHILADELPHIA, PENN'A.

DIDŽIAUSIA BOSTONE
SANKROVA {OLSELIS}

Vyno, Visokių Likierių, Degtinēs, Rusiškos "Monopolkos", Šampano, Alaus, Ēliaus ir visokių importuotų gērimų.

Jei nori sveikų gērymų ant Velykų, kurie tavo sveikatai nekenktų, tai ateik pas mus. Sykį pas mus atsilankęs, ateisi visada ir savo draugus atsivesi. Kurie negalit atsilankyti pas mus, tai reikalaukit per laiškus, o męs prisiųsim orderius per expresą. Rašykite lietuviškai šiuo adresu:

WILLIAM ZAKON & CO.
21-23 Cross St., Kampas Endicott St., netoli Haymarket Square Boston, Mass.

MĒNESINIS LIETUVIŲ ŽURNALAS SU PAVEIKSLAIS

Užsirašykit 'Lietuvių Žurnalą'

Išeina kartą į mēnesį ir prekiuoja tik 50c metams.

"Lietuvių Zurnalas", yra tai savo rušies laikraštis.

Jame nēra vietos polemikai ir korespondencijoms, telpa vien įvairių mokslo šakų ir beletristikos straipsneliai. Bet viena jo ypatybē — tai užklausimai ir atsakymai. Męs atsakysim į pasiųstus mums visus klausymus, nežiurint kas ir apie ką bus klausiama. Tai yra ideališkas namų svečias. Adresuokite:

"Lietuvių Žurnalas", 1607 No. Ashland Ave., Chicago, Ill.

LIETUVIŠKAI-LENKIŠKAI-RUSIŠKAS
DAKTARAS

Vienatinis mųs tautos Medicinos Profesorius Massachusetts steite. Jau arti 18 metų, kaip aš pasekmingai gydau ir atlieku operacijas. Tēmyk!!! Neik jieškot manę į aptieką ant kampo po mano ofisu, bet lipk vienais trepais augštyn iš num. 7 Parmenter St. Durys mano ofiso nuteptos baltai, o viršui jų ant lentos didelēm raidēm parašyta "Lenkiškas Daktaras". Offiso valandos: nuo 9 iki 11 ryto, nuo 1 iki 2 po piet ir nuo 6 iki 9 val. vakare.

DR. M. ZISELMAN
7 Parmenter St., Boston, Mass.
Telephone Richmond 1967-R.

SENIAUSIAS RUSIŠKAS
DAKTARAS
B. L. BERNARD

Praneša, jog jo offisas prie 105 Dorchester St., So. Boston, Mass., yra atdaras nuo 4 iki 5 val. po piet, o prieš tą ar po to laiko telefonuokite 160 South Boston arba 524 Roxbury. Gyvenimo vieta 19 Gaston St., šale Warren St., Roxbury, Mass.

Telephone So. Boston. 845 M
DR. F. MATULAITIS
495 Broadway
SO. BOSTON, MASS.

Valandos:
Nuo 12-2 dieną ir nuo 7-9 vakarē.
Nedēliomis iki 3 val. po piet.

LAISVOJI ŽMONIJA

"L. Ž." tai menesinis laikraštis. "L. Ž. neužsiima politika, bet nurodo geresnius — švaresnius kelius išsiliuosavimui žmonijos. "L. Žmon." pricinamiausis laikraštis.

KAINA METAMS TIKTAI 50 CEN.

Pinigus siųskite **Money Orderiu,** arba **registruotame laiške.**

ADRESAS:
„LAISVOJI ŽMONIJA"
1841 So. Halsted st., Chicago, Ill.

P.S. Jai nori pamatyti, tai prisiųsk 1c. stempą, o prisiųsime "L. Žmo."

HARRISON GATVES
DISPENSARE
Jau 20 metų nuo įsteigimo.
229 Harrison Avenue
Arti Broadway, BOSTON, MASS.
Patarimai DYKAI!

Šiokiomis dienomis atidaryta nuo 9 iki 8 val. vakare. Šventadieniais nuo 10 ryte iki 4 po piet.

Gydome visokias ligas Vyrų, Moterų ir Vaikų ir taisome DANTIS.

Ateidamas atsinešk šį apgarsinimą.

Office Telefonas Main 3307.
Gyvenimo vietos Tel. 913-3 Milton.
Notary Public Justice of the Peace

ADVOKATAS

ATLIEKU VISOKIUS REIKALUS

Nelaimes, Skundus, Reikalavimus, Ukēsiškas Popieras, ir visokius teismo dalykus.

Čia galit susikalbēt rusiškai.

ALEXANDER ROSE
294 Washington St., rulmas 330
BOSTON, MASS.

It doesn't pay to neglect your Health

Ar atējai kada namo drebēdamas, su skaudančia galva, krūtinēje diegimais sopo gale gerklēs ir gulējai keles savaites?

Dr. Richter'io
PAIN-EXPELLERIS

tas ištikimas senas naminis vaistas duos pagalbą ir prašalįs ilgą vargą jeigu umai vartosi.

Visuomet namuose turēk bonkutę. Platųs nurodymai apvynioti apie bonką. 25c. ir 50c. aptiekose.

Sergēkis pamēgdžiotų vaistų ir žiurēk ant **Inkaro** ir mūsų vardo.

F. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York.
Richter'io Congo Pillos yra gerōs nuo viduriu sukietējimo. 25c. ir 50c.